

IV. FELDOLGOZÁS, KATALÓGUSÉPÍTÉS

1. Katalogizáló Osztály

A Katalogizáló Osztály a könyvtárunkba vétel, csere vagy ajándék útján beérkező dokumentumok – könyvek, füzetekként megjelenő kiadványok (Lieferungok), CD-k, CD-ROM-ok, DVD-k, hang- és videokazetták, térképek, könyvként feldolgozandó folyóiratok (részcímes periodikák) – teljes körű katalogizálását (a szöveges leírás mellett tartalmi és szakterület szerinti feltárását és tárgyszavazását) végzi. Itt folyik a sorozatok feldolgozása, az un. besorolási adatbázis (authority rekordok) folyamatos építése és karbantartása, a névváltozatok, testületek esetében a névváltozások kiderítése és megfelelő utalásokkal való ellátása, a retrospektív adatfeldolgozás (a korábbi évtizedekben beszerzett és hagyományosan feldolgozott könyvek anyagának a számítógépes adatbázisba való átvitele, egyben újra katalogizálása).

A sokféle dokumentumtípus szöveges leírását kiegészíti a dokumentumok ETO- jelzetekkel és tárgyszavakkal való ellátása, mindehhez az előző évek folyamán már kiépítettük a szükséges adatbázisok teljes rendszerét: az ETO-jelzetek alkotásához a MARC 080-as mezőjéből elérhető az ETO középkiadásának mutatója és a revideált magyar középkiadás mutatója, a tárgyszavazáshoz pedig a MARC 650-es mezőjéből a KÖZTAURUSZ használható közvetlen beemeléssel. Szabad tárgyszavak alkotásához elérhető egy leíró állomány a MARC 653-as mezőből, s beemelhető a rekordba. Az osztályozó munka folyamán körvonalazódott, hogy milyen területeken kell a leíró állományt úgy továbbfejleszteni, hogy a teaurusz jobban megfeleljen könyvtárunk gyűjtőköri sajátosságainak. Így a dokumentumok tartalmi feltárása minden igényt kielégít, s lehetőség van az adatok gyors, hatékony, eredményes keresésére. Az ALEPH 500.16.02-es verziójára való nyári áttérés során megtörtént a teaurusz modell cseréje is: az OSZK Informatikai Fejlesztő Osztályától megkaptuk a tárgyszótár legteljesebb, utolsó verzióját, ez egészült ki a saját szabad tárgyszó-állományunkkal, valamint a Keleti Gyűjtemény és a Kézirattár munkájához szükséges speciális leíró állományunkkal.

Feladataink közé tartozik egy integrált teaurusz fejlesztése, karbantartása, a tárgyszó keresőfájl karbantartása és a karbantartás tapasztalatainak beépítése a

fejlesztésbe, s az ETO 1990-es és 2005-ös két kiadása konkordanciájának szerkesztésében való részvétel az MTAK képviselőjében.

A könyvtár feldolgozó munkájának összesített számadatai

	Címleírás		Osztályozás	
	2005	2006	2005	2006
Modern könyv (mű)	7.145	7.005	7.145	7.005
Részcímes periodika	303	334	303	334
Periodika (cím)	32	30	32	30
Keleti könyv (mű)	1.525	1.552	1.525	1.552
Keleti periodika (új)	24	170	24	170
Kézirat (db)	4.918	13.101		
Régi könyv (rekord)	636	1.263		
Mikrofilm (mű)	93	558	93	0
Könyvek retrospektív feldolgozása	1.378	1.347	1.378	1.347
Periodika retrospektív (köt.)	664	172	664	172
Térkép	15	1	15	1
Hangdokumentum				
CD-ROM	57	49	57	49

2. Folyóíratár

2006-ban is folytatódott a cédulakatalógusok és az online-katalógus FIR adatbázisának építése. A retrospektív feldolgozó munkát részben takarékosági okból, részben munkaerő-hiány miatt 2005-tel lezártuk. A még beérkező 2005-ös vagy annál korábbi köteteket még feldolgozzuk. 2006-ban 135 címhez 172, még 2006 előtti kötet feldolgozása történt meg. Részcímes folyóiratból 334 kötetet dolgoztunk fel. 2006. folyamán nem csak a kurrensen beérkező részcímes köteteket dolgoztattuk fel, hanem a régebbi anyag ALEPH-ba történő felvétele kapcsán előkerült korábbi, még fel nem dolgozott köteteket is. 2006-ban jelentősen bővült az ALEPH adatbázisban elérhető folyóiratok száma: 837 címet (171 magyar, 666 külföldi) vittünk be, ezzel 9.949-re emelkedett az online-katalógusban elérhető folyóiratok száma.

Az OSZK NPA 2006-os bejelentései 2007. januárjára tevődtek át; ez az OSZK kérésére történik így, hogy a számos (különösen humán szakágú) késve érkező folyóirat is fölkerülhessen a következő (2007. évi) CD-ROM-ra. A magyar folyóiratoknak az OSZK által két éve indított integrálását az NPA-ba még tevékenyebben támogatjuk és segítjük, hogy az indulás nehézségein minél előbb sikerüljön úrrá lenni, és – a kurrens külföldi folyóiratokhoz hasonlóan – az adatbázis magyar anyaga is minél teljesebb, friss és pontos legyen.

3. Keleti Gyűjtemény

A *Stein projekt* célja az újabb Stein anyagok feldolgozása volt. A teljes anyag leírása elkészült, ennél a pályázatnál az angol résztvevők budapesti kutatásainak (mintegy 2.500 fotó feldolgozása) finanszírozása volt az elsődleges cél. A vállalt feladaton túlmenően, elkezdődött az anyag szerkesztése és nyomdai előkészítése.

A *Keleti Katalógusok* projekt célja kettős volt. Egyrészt a Keleti Gyűjtemény hatalmas tibeti anyagának katalogizálása, melynek során a leírás, valamint egy index elkészült, ezek revideálása, a kiadásra való előkészítés 2006-ban elkezdődött. Másrészt az újabb Stein-anyagok általunk feldolgozható részének (levelek, nyomtatott és kézzel rajzolt térképek, kivágatok, vagyis minden, nem fényképeken található anyag) katalogizálása. A leírás kész, a szerkesztés és nyomdai előkészítés elkezdődött. A Stein-Supplementum kötet (a fotók és kéziratok teljes katalógusa) várható megjelenése 2007 májusa.

4. Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Befejeződött az *Oltványi Imre*-hagyaték (510 tétel, 70 katalóguscédula), a pótlólag beérkezett *Sibelka-Perleberg Artúr*-hagyaték (126 tétel, 37 rekord), a *Gunda Béla*- (6.844 tétel, 1.765 rekord), a *Szabó Lőrinc*- és *Szabó Lőrincné Gáborjáni Klára*-hagyaték feldolgozása, s egységesített leírása. Az utóbbi nyomtatott katalógus számára készült (1.424 tétel, 540 rekord, 3 kötet = 4 katalóguslap, 97 oldal; végleges napló, 28 oldal). Megkezdődött a *Kováts Ferenc*-hagyaték rendezése.

Elkészült a Kisfaludy Társaság pályaműveinek jegyzéke összesen 2.669 pályaműről. Ezt a könyvtár honlapjára szándékozzuk feltenni. Kész a tárgyszavazása és a bevezető is. Folyik az irodalomtörténeti azonosítás, illusztrációként né-

hány kéziratot kell még digitalizálni és megfelelő linkeket készíttetni. Az MTA Kutatásszervezési Intézete kérésére elkészült egy összeállítás az akadémiai alapítványokról.

Összesen 1.429 tételnyi anekta jellegű anyagot dolgoztunk fel 215 rekordban. A jelentősebbek: *Pilinszky János* naplókötete, *Csoóri Sándor*, *Jókai Anna* avatóbeszédei, *Beke Ödön* levelei, *Lánczos Kornél* írországi kinevezési okmánya. Folyamatos a gyászjelentések katalogizálása.

A feldolgozott tételek száma: 13. 002, a rekordok száma: 2. 557, 99 disszertációt dolgoztunk fel 99 rekordban, 177 katalóguslapot osztottunk be. Folytatódott az ősnymtatványok és megkezdődött az 1501-1600 között nyomtatott könyvek, azaz az antikvák bevitele az ALEPH-adatbázisba, összesen 595 (INC), illetve 694 rekord (RBK). Befejeződött az RMK I-III, beleértve a Ráth Gyűjtemény RMK I-III állományba tartozó könyvekhez kapcsolódó fényképmásolatok és mikrofilmek elektronikus feldolgozása, összesen 4. 811 rekord. Az RMK-könyvek rekordjai helyben négy PC-n kereshetők.

Az Olvasószolgálattól átvettünk 147 db 16. századi könyvet, ezeket naplóztuk, jelzeteltük, a metszeteket, térképmelléketeket pecsételtük. Be fogjuk vinni ezeket az ALEPH-adatbázisba. Folyamatosan figyeljük az aukciókatalógusoknak a gyűjteményeinket érintő kézirat és régi könyves tételeit. Ha nem vásárolunk, akkor is egybevetjük (ellenőrizzük) az eladásra kínált tételekből azokat, amelyekből a saját állományunkban is van példány vagy kézirat. 2006-ban két antikváriumban összesen 3 tételre adtunk vételi ajánlatot, egyiket sem sikerült megvenni. A 2006-os régi könyv rekordok száma összesen 1. 263.

5. Mikrofilmtár

A mikrofilmek feldolgozása továbbra is a Folio adatbázisban történik, ez igény esetén áttehető az OPAC-ra. 2006-ban bibliográfiai leírás készült az állományba vett 558 műről. A mikrofilmtári cédulakatalógus (szerzői, lelőhely szerinti és raktári) folyamatosan épül (a 2006-ban beosztott cédulák száma 350), mivel az állomány egészéről csak az OPAC, a régi cédulakatalógus és az olvasók számára nem elérhető Folio adatbázis ad teljes képet.